

Lyhyitä muistelmia muutamasta temppeleimatkasta Sveitsiin 1961– 1985

Jarkko Metsätähti

Matkustin vanhempieni ja useiden muiden kanssa ensimmäistä kertaa Sveitsin temppeleihin kesällä 1961. Matka tehtiin junalla Tukholmasta Berniin. Tarkoitus oli, että meillä olisi ollut käytössämme samat vaunut matkan alusta loppuun asti, mutta jostain syystä jouduimme vaihtamaan pari kertaa junaa sekä meno- että paluumatkalla. Ensimmäinen vaihto oli keskellä yötä jossain Kööpenhaminan pimeällä ratapihalla. Saksaan matkustimme Rödbystä Puttgardeniin Deutschland-nimisellä junalautalla. Vielä siihen aikaan oli Suomessa tapana juoda ruokajuomana maitoa jokaisella

ateriailla. Menimme isona ryhmänä laivan ravintolaan. Kielitaito oli siihen aikaan melko olematonta, mutta onnistuimme tilaamaan ruokia. Heti ensimmäiseltä tarjoilija kysyi, mitä tämä halusi juoda. Tarjoilija ei ollut ensiksi uskoa sanottua, koska pöydässä ei ollut pieniä lapsia, mutta lopulta asia selvisi ja hän lähti ilmeisesti laivan alakerran kylmähuoneesta noutamaan lasillisen maitoa. Vielä seuraavankin kohdalla hän lähti tekemään tuon pitkän matkan, mutta älysi sitten kysyä, onko muitakin jotka haluaisivat maitoa, ja kun joku tulkitsi hänen kysymyksensä, niin kaikki kädet tässä isossa pöydässä nousivat. Suomalainen ruokakulttuuri erosi siihen aikaan keskieurooppalaisesta.

Junamatka oli merkittävästi toisenlainen kuin myöhemmät linja-automatkat ainakin maisemiensa osalta. Junassa oli hiukan jännittynyt tunnelma, koska useimmille tämä oli sekä ensimmäinen ulkomaanmatka että ensimmäinen matka temppeliin.

Tempppelin asuntolaksi kutsuttu vierastalo valmistui vasta paljon myöhemmin, mutta lähistön asukkaat vuokrasivat temppelimatkalaisille huoneita ja tarjosivat aamiaiset omassa kodissaan. Ruskeita maitopulloja ilmestyi aamuisin talon ulko-ovelle ja aamiaispöydässä oli tarjolla vastaleivottuja saksalaistyyllisiä sämpylöitä, leipiä, juustoa ja marmeladia sekä kaakaota.

Uusi kokemus oli myös valtavan paksut höyhenpeitteet, jotka päiväksi heitettiin tuulettumaan puoliksi ulos ikkunasta. Aamupäivän ajan oli jokaisen talon ikkuna-aukoissa näkyvillä tällaisia peitteitä.

Nuorisoa oli mukana paljon, ja odotellessamme omaa sinetöimistä vanhempiimme ja sen jälkeenkin meillä oli aikaa tutustua Zollikofenin pikkukylän lähiseutuun aina Berniä myöten. Siihen aikaan kylä oli tosiaan melko pieni ilman mitään ostoskeskuksia tai erityishuvituksia. Bernin karhutarha kyllä jäi erityisesti mieleen. Yhtenä iltapäivänä koko seurueemme matkusti alpeille linja-autoretkikuntana. Kolme metriä korkeat lumikinokset tien kummallakin puolella hämmästyttivät ja erityisesti se, että silti tarkeni paitahihassillaan.

Tempppelin alueella olevassa kappelissa oli vierailukeskus, jota piti yllä vanhempi amerikkalainen aviopari. Täällä mekin usein hengailimme ja tutustuimme tarjolla olevaan aineistoon.

Temppelissä oli siihen aikaan lastenhuone, jossa oli oma henkilökuntakin, ja siellä minut eräänä aamuna puettiin valkoisiin ja pitkähkön odottelun jälkeen opastettiin portaita ylös tornin sinetöintihuoneeseen. Vanhempieni asusteet hiukan hämmästyttivät ja tietysti alttari ja muu kalustus. Parhaiten jäi kuitenkin mieleen temppelissä vallinnut hyvä henki.

Se taisi olla ensimmäinen ulkomaanmatkani, ja siihen aikaan näin kaukaista matkaa pidettiin aika ihmeellisenä. Sitä voisi nykyisin verrata melkein matkaan Galapagossaarille. Mieleeni jäi, että yhdellä markalla sai yhden Sveitsin frangin. Suomessa markalla voi ostaa litran bensaa ja litran maitoa, ja ihme ja kumma, Sveitsissä sai samalla rahalla samat hyödykkeet! Tulevina vuosina sitten valuuttakurssit ja hinnat alkoivat muuttua nopeasti, eikä maitolitrin hinnalla saa enää bensalitraa kummassakaan maassa. Maitolitrin hinnalla ei myöskään saa Sveitsin frangia.

1969

Tämä matka tapahtui tuttavamme autolla. Vuorossa oli oma endaumenttini. Siihen aikaan ei temppeliasioista puhuttu halaistua sanaa. Ei ollut temppeleseminaaria eikä minkäänlaista valmistautumisohjelmaa eikä kirjallisuuttakaan. Aivan kaikki oli siis täysin uutta ja erilaista kuin olin ehkä ajatellut. Vaikka vanhempani olivat käyneet temppeleissä jo melkein kymmenen vuotta aikaisemmin, en ollut jostain syystä ollut kovin utelias, mitä tulee esimerkiksi garmentteihin tai muihin yksityiskohtiin. Temppeleissä oli ehkä vielä nykyistäkin yllätyksellisempää. Muistan, että Pyhän Hengen läsnäolo tuntui kuitenkin voimakkaana ja todisti siitä, että olin oikeassa paikassa.

Samalla matkalla vierailimme myös Zürichissä patriarkka Ringgerin luona Ville ja Sylvi Hankialan kyydissä. Sylvi oli Vanhan testamentin tuntija ja hehkutti sitä, miten kaikki temppeleissä oli ollut juuri niin kuin hän oli odottanutkin, siis vähän päinvastoin kuin minulla. Patriarkka puhui saksaa, josta en tulkista huolimatta paljoa ymmärtänyt. Mieleeni jäi kuitenkin, että minun oli avattava myös

edesmenneille sukulaisilleni se tie, jota itse kuljen. Ja niinpä sukututkimus on ollut yksi harrastuksistani ja tehtävistäni nyt jo 60 vuoden ajan. Myöhemmin sain tuon siunauksen kirjeitse ja se käännettiin suomeksi.

1970-1985

Olen matkustanut Sveitsin temppeliin pari tai jopa kolmekin kertaa vuodessa, joskus lentäen, mutta tavallisimmin bussikytydillä, välillä omalla autolla tai pikkubussilla. Erityisen mieleenpainuvia ovat olleet myös kansainväliset pappeusviikot, jolloin temppelissä oli veljiä eri maista.

Kaikilla erikielillä endaumenttifilmeillä oli eri näyttelijät, tavallisesti amerikkalaisia kotiin palanneita lähetyssaarnaajia. Lavastus ja puvustuskin olivat hiukan kotona tehdyn tuntuisia. Kansainvälisellä viikolla kuulumme siis endaumentin monella eri kielellä, ja vieläkin muistan siitä muutamia sanoja ainakin italiaksi, espanjaksi, ranskaksi, hollanniksi ja saksaksi.

Endaumentissa käytettiin 16 mm filmiä, ja osa äänestä tuli avokelanauhalta. Kerran filmi sotkeutui koneessa kesken istunnon, ja jostain syystä minut haettiin asiaa ihmettelemään yläkerran projektorihuoneeseen. Jotenkin sain filmin uudelleen pyörimään. Aluksi ei siis ollut useita kieliä samanaikaisesti eikä käytössä kuulokkeita.

Verholle kutsuttiin osallistujia vuorollaan sukunimellä. Amerikkalaiset virkailijat äänsivät kuitenkin useimpien suomalaisten nimet siten, ettei niistä tahtonut saada selvää. Joskus kolmekin henkilöä nousi seisomaan ja lähti kohti verhoa luullessaan, että juuri heitä oli kutsuttu. Joskus kukaan ei tunnistanut tarkoitettua nimeä useammastakaan yrityksestä huolimatta.

Aluksi istuntoja johtivat vain temppelin johtokunnan jäsenet. Paikalla oli useita virkailijoita sekä sisaria että veljiä. Kerran minulle tuli vahva ajatus siitä, että minun pitäisi johtaa istunto. Tämä tuntui kovin uskomattomalta, koska kukaan muukaan ainakaan suomalainen ei ollut istuntoa koskaan johtanut.

Seuraavana päivänä temppelin johtajan neuvonantaja veli Birsfelder vei minut selestiseen huoneeseen ja selitti että minun pitäisi opetella johtamaan istunto. Vastasin, että ”tiedän tästä”, johon hän sanoi ettei se ole mahdollista, koska he olivat vain hetki sitten päättäneet siitä. Huoneessa oli peili sekä edessä että sivulla, ja hän pyysi minua harjoittelemaan oikeita käden asentoja ja käymään harjoittelemassa myös täällä myöhemminkin endaumentin johtamista varten.

Aluksi istuin johtajan vieressä ja yritin opetella, miten kaikki tapahtuu. Altтарin reunalla oli nappuloita, joilla endaumenttifilmiä ja nauhuria ohjattiin, ja myös takanamme olevalla korokkeella oli painikkeita, jotka oli sijoitettu kokolattiamaton alle eikä niihin osuminen kengän kärjellä ollut aivan helppoa. Myös joitain tekstejä piti osata, kun filmi piti pysäyttää ja sanoa ”Veljet ja sisaret, on tapahtunut virhe... jne.”

Niinpä ainakin ensimmäinen johtokertani taisi lähennellä jonkinlaista katastrofia, ja ehkä vieressäni istunut opastaja joutui puuttumaan asiaan.

Matkojen järjestämisestä

Ensimmäisen ”oman” matkamme järjesti Turun seurakunnan johtokunta (Jarkko Metsätähti, Markku Lorentz ja Pertti Veranen) ehkä syksyllä 1974. Saimme kimmokkeen siitä, että monet muiden bussimatkat olivat melko kalliita. Ajattelimme näyttää, miten sen voi järjestää selvästi edullisemmin.

Vuokrasimme pelkän bussin ja löysimme liikennöitsijän, jolla oli käyttämätön linja-auto varalla, ja saimme sen todella edullisesti. Sen jälkeen onnistuimme houkuttelemaan mukaan myös kuljettajan tarjoamalla ilmaista matkaa Sveitsiin.

Saimme kuin saimmekin auton täyteen mainostamalla halpaa hintaa. Siihen aikaan oli vielä tapana matkustaa siten, että sekä meno- että paluumatkalla oli kaksi yöpymistä. Mekään emme rohjenneet vielä tehdä muutosta, mutta tämän matkan aikana selvisi, että yksi yöpyminen matkan varrella riittää. Tähän vaikutti myös se, että tieverkosto, joka Saksassa oli jo aikaisemmin ollut mainiossa kunnossa, parani merkittävästi myös Sveitsissä, Tanskassa ja Ruotsissa.

Menomatalla jo Ruotsissa kuljettajan vieressä kojelautaan nojaillut nuorimies sai yllättäen polvilleen suihkun lämmintä moottorin jäähdytysvettä, kun joku letku halkesi. Onneksi palovammoilta vältyttiin ja letku saatiin jotenkuten korjattua.

Letku katkesi ehkä siksi, että se joutui tavallista suuremmalle rasitukselle, koska panimme bussin lämmityksen aika suurelle, jotta matkalaisille tulisi jano ja saisimme myytyä enemmän virvoitusjuomia. Olimme näet huomanneet, että olimme asettaneet matkan hinnan liian alhaiseksi ja että tarvitsimme lisää rahaa.

Liian halvalla vuokrattu bussi teki matkan varrella temppujaan muutamankin kerran. Viimeksi paluumatkalla Ruotsissa alkoi sataa ja tuulilasinpyyhkijät lopettivat toimintansa. Hetken ihmettelyn jälkeen vedimme narun kuljettajan sivuikkunasta pyyhkijöihin ja edelleen sivuoven välistä ohjaamoon. Sitten jaoimme tuulilasinpyyhintävuoroja niin että joku oli aina vetämässä pyyhkijöitä narusta tuulilasin poikki. Sateestakin selvittiin ehjin nahoin, kun näkyvyyttä riitti.

Matkan talouteen liittyen oli tehtävä muutamia muitakin erikoisjärjestelyjä. Toinen menomatkan hotelli ei suostunut hyväksymään varaustamme pelkkänä yöpymisenä, vaan vaati meitä tilaamaan samalla myös illalliset. Saimmekin ne melkoisen edullisesti. Lähestyessämme majapaikkaa kuulutimme bussissa: Koska olemme perillä melko myöhään illalla, olemme varanneet kaikille paikan yhteiseen ruokailuun, hinta on x markkaa. Jos joku ei haluakaan osallistua tähän, hän voisi ilmoittaa siitä nyt etukäteen. Pari matkalaista halusi jättää ruokailun väliin, mutta tarjosimme sen kuitenkin sitten heille ilmaiseksi, koska se oli joka tapauksessa jo maksettu. Heti seuraavana aamuna rahastimme ruokamaksun bussissa. Samoin alppiretki ei sisällynytkään hintaan, vaan otimme siitä maksun. Näillä ja parilla muulla järjestelyllä saimme kuin saimmekin matkan kulut katettua ja seurakunnalle taisi lopulta jäädä vielä pieni summa budjettirahastoonkin.

Koska matkan pysähdyksillä oli yleensä vaikea saada matkalaisia sovittuna aikana takaisin bussiin, otimme käyttöön myöhästymissakon (1 markka/minuutti). Mukana oli äänekäs pilli, johon puhallettiin 5 minuuttia ennen lähtöaikaa. Tästä ei kuitenkaan matkakassamme paljoa karttunut. Kaikki tulivat aina ajoissa takaisin.

Ehkä parhaiten muistiin on jäänyt se, mitä eräälle nuorelle miehelle tapahtui. Hän ei ollut vielä tuolloin jäsen, mutta seurusteli seurakuntamme nuoren sisaren kanssa. Hänellä oli runsaasti aikaa tutustua Sveitsiin, ja kerran hän alppiretkellä sanoi reppu selässä kuljettajalle: ”Tavataan sitten Suomessa.” Kun sitten lähdön hetki tuli, eikä miestä näkynyt, pohdimme, oliko hän puhunut leikillään vai tosissaan. Päädymme jälkimmäiseen vaihtoehtoon ja lähdimme takaisin kohti Suomea.

Tyttöystävä vähän hermostui, mutta ei mahtanut asialle mitään. Heti Saksan rajalla tulliselvityksessä hän löysi puhelinkioskin ja soitti temppelein vierailukeskukseen, josta kerrottiin

että siellä oli joku kyllä nuorimies harhaillut etsimässä bussiamme, mutta oli sitten lähtenyt kohti Berniä, eikä hänestä ollut sen koommin kuulunut mitään.

Mietimme vähän sitä, miten hän löytäisi meidät, varsinkin kun ensimmäinen majapaikkamme vaihtui päällekkäisvarauksen takia.

Seuraavan yön majoituimme Tanskassa siihen aikaan hienossa Danhotellissa, ja kun aamiaisen jälkeen kurvasimme hotellista moottoritiele, oli siellä matkalaisemme peukalo pystyssä liftaamassa ja pääsi kuin pääsikin takaisin mukavaan bussiimme.

Kuulimmekin häneltä sitten kertomuksen matkastaan:

Hänellä ei ollut paljoa rahaa, joten ainoa vaihtoehto oli matkustaa pääasiassa peukalokyydillä. Sen verran varoja oli, että hänen onnistui matkustaa Bernistä junalla ensimmäiseen yöpymispaikkaamme Saksassa. Siellä hän kierteli juna-aseamalla ja pohti miten kannattaisi toimia. Lopulta hän pyysi apua poliisilta ja onnistui pääsemään yöksi putkaan, jossa hänen piti antaa pois tavaransa ja jopa vyökin samalla tavalla kuin pidätetyt. Yöksi kaikki valot putkista sammutettiin. Aamulla hän sai jotenkin kyydin moottoritien varteen. Siellä hän pääsi autoon, joka oli matkalla hiukan pitemmälle. Kuljettaja jopa tarjosi pysähdyttäessä hänelle lounaan. Matkustaminen eri autoissa kesti koko yön ja niin hän oli päässyt lopulta lautalle ja Tanskaan asti, jossa sitten poimimme hänet bussiimme.

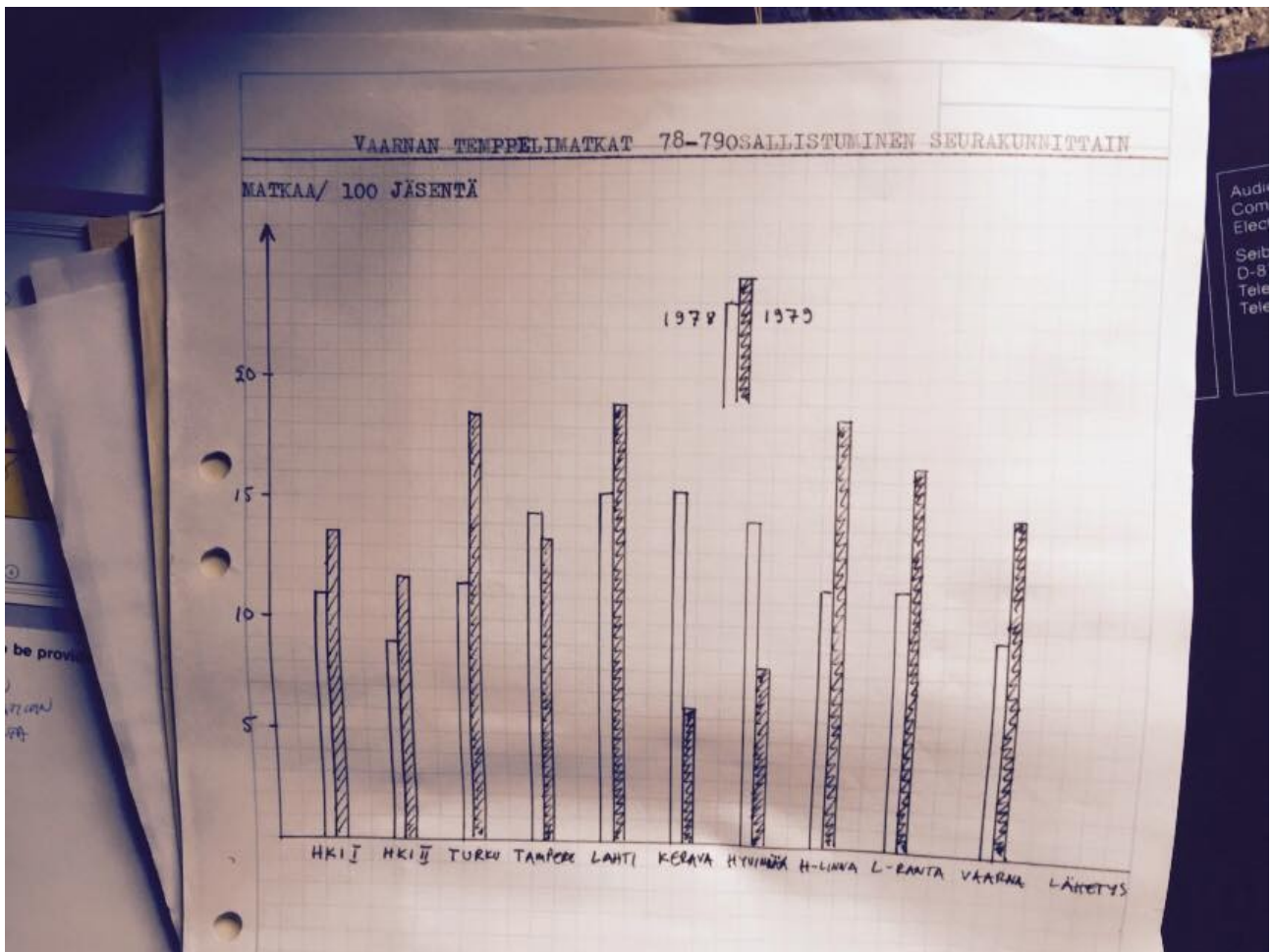
Näitä halpoja matkoja alettiin sitten järjestää, siten ettei matkalla ollut enää useita yöpymisiä. Joskus oli jopa pikamatkoja, joilla ei yövytty lainkaan, vaan ajettiin Tukholmasta suoraan Zollikofeniin asti.

Muita matkoja

Olin korkeassa neuvostossa, kun Helsingin vaarna perustettiin, ja tehtäväni oli temppeleimatkojen järjestäminen. Tilasin busseja ja hankin kirkon jäseniä kuljettajiksi ja ostin laiva- ja lauttaliputkin, ja joskus varasin myös majoitukset.

Yhtenä kesänä meillä oli Suomesta peräti 5 linja-autoa matkalla ja kaikki samalta liikennöitsijältä Turusta. Ehkä pyrimme liian halpoihin sopimuksiin, sillä tuolloin yksi nuorten bussi oli ehkä tarkoitettu vain kaupunkiliikenteeseen. Siinä ei ollut riittävää tavaratilaa, ja matkan aikana puhkesi neljä rengasta, mikä hieman hidasti matkantekoa. Vähitellen kuljettajat alkoivat järjestää myös omia matkoja ja pientä kilpailuakin saattoi syntyä.

Valokuvia ja tarinoita matkoista on Facebook-ryhmässä ”[60-, 70-, ja 80-, lukujen T-matkat](#)”.

Tässä tilastoa Helsingin vaarnasta temppeleimatkoihin osallistumisesta eri seurakunnista 1978 ja 1979. Temppelele teki noina vuosina seurakuntakohtaista tilastoa, joten luvut eivät olleet arvioita.

Matkoille ilmoittautumista varten oli käytössä itsejäljentävälle paperille painettu 4-osainen lomake.

ILMOITTAUTUMINEN TEMPELIMATKALLE

Yhdellä lomakkeella voi ilmoittautua vain **yksi henkilö** yhdelle matkalle. Jos ilmoittaudut samalla kertaa kahdelle matkalle täytä kaksi lomaketta. Myös jokaisesta lapsesta täytettävä oma kaavake.

1 Ilmoittautujan nimi:
Osoite: Puhelin:
Postinumero: Seurakunta: Synt.aika:

2 Ilmoittaudun temppeleimatalle seuraavasti (rasti oikeisiin ruutuihin):

- A - LENTOMATKA TAMMIKUUSSA 198...
B - PIKABUSSIMATKA HUHTIKUUSSA 198...
C - BUSSIMATKA HEINÄKUUSSA 198...
D - LOKAKUUSSA 198...
E - En osallistu yhteiselle matkalle
vaan matkustan omin neuvoin

MATKAN ALKAMISPÄIVÄMÄÄRÄ:

3 Huomautuksia ja toivomuksia:

Täytä kaavake huolellisesti ja mielummin painokirjaimia käyttäen!

4 menen temppeleihin ensi kertaa saadakseni oman endowmenttiini
 menen temppeleihin vain kasteelle
 sinetöinti lapsiin/aviopuolisoön/vanhempiin
 oman avioliiton vihkiminen
 minulla on temppeleivirkailijasuositus
 olin viimeksi temppeleissä
 minulla on voimassaoleva temppeleisuositus, päiväys:/.....
Huomautuksia:

5 Majoitus perillä: asuntolassa, jolloin matkan järjestäjä varaa paikan

hotellissa tai perheessä, jolloin varaan sen itse

Hytit laivalla: menohytti paluuhytti ei hyttipaikkoja

Huomautuksia:

6 Sairaus, joka saattaa haitata matkalla:
.....
 Käytän jatkuvasti seuraavia lääkkeitä:
.....

7 Paikat varataan ilmoittautumisjärjestyksessä. Ilmoittautumismaksu on linja-automatalle 150 mk ja lentomatalle 300 mk. Kaikki matkaa koskevat maksut maksetaan vaarnan tilille: Helsingin vaarna t-matka KOP Turku 117340-3835/7. Matkat hinnoitellaan täysin omakustannushintaan ja järjestetään aina mahdollisimman edullisesti.

Kaikilla, jotka osallistuvat matkoille on oltava oma passi ja temppeleisuositus. Pyydä seurakuntasi sukututkimusneuvojalta lehtinen: "Ohjeita temppeleimatalle lähteville". Jos menet ensimmäistä kertaa ilmoita asiasta hyvissä ajoin piispalle tai seurakunnan johtajalle.

8 Postita ilmoittautumiskaavakkeen kaksi päällimmäistä osaa osoitteella: MAP-kirkko, T-matka, Mäntymäenaukio 18, 20810 Turku 81. Lisätietoja saa numerosta 921-356 228.

Olen maksanut/maksan ilmoittautumismaksun 150 mk/300 mk (päivämäärä):

Maksan matkan loppuosan, ja mahdolliset hytit ym. (päivämäärä):

Huom.! Matkan loppuosa mahdollisine hytti- ym. lisineen on maksettava kaksi viikkoa ennen matkan alkua. Matkojen hinnat, jotka on ilmoitettu etukäteen ovat yleensä lopullisia, eikä lisämaksuja kerätä.

10 Ilmoittautuminen on rahallisesti sitova Järjestäjän merkinnöille:

Päiväys:

Allekirjoitus:

Jakelu: valkoinen—vaarnalle, keltainen—matkanjohtajalle, vihreä jää ilmoittautuneelle.